

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ทรัพยากรบุคคลนับเป็นหัวใจแห่งความสำเร็จขององค์กร ด้วยเหตุที่ว่าบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด ที่จะบริหารและพัฒนาให้องค์กรประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ โดยหากองค์กรใดมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานที่ดี ก็ย่อมทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีศักยภาพในการแข่งขันและพัฒนา ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จในการดำเนินงานระยะยาว (มูรี แก้วประภา, 2552: 1)

การพัฒนาบุคลากรในระดับอุดมศึกษา เป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญจากทั้งหมด 9 ประเด็น จากกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-พ.ศ. 2565) ที่ได้มีการพิจารณากำหนดขึ้นเพื่อยกระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งนี้การศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทยยังมีจุดอ่อนที่สำคัญประการหนึ่ง คือ อาจารย์และระบบการพัฒนาบุคลากรในมหาวิทยาลัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ (กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2, 2550: ออนไลน์) ดังนั้น การที่จะสามารถพัฒนายกระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยให้สูงขึ้นได้ รวมถึงการได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพและสามารถธำรงรักษามูลค่าซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าอันไว้ได้ ส่วนหนึ่งต้องมาจากตัวบุคลากรต้องมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีก่อนนั่นเอง โดยคุณภาพชีวิตการทำงานจะส่งผลต่อองค์กร 3 ประการ คือ ประการแรก ช่วยเพิ่มผลผลิตขององค์กร ประการที่สอง ช่วยเพิ่มขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนเป็นแรงจูงใจแก่พวกเขาในการทำงาน ประการสุดท้าย คุณภาพชีวิตในการทำงานจะช่วยปรับปรุงศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานอีกด้วย (Huse and Cummings, 1985 อ้างถึงใน ชุติพร ชัยมา, 2550: 57)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้รับการจัดอันดับให้เป็นมหาวิทยาลัยที่มีพัฒนาการในด้านต่างๆ เป็นอันดับ 3 ของประเทศ และในกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพและชีวการแพทย์ (Life Sciences & Biomedicine) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถูกจัดอยู่ในอันดับที่ 61 ของทวีปเอเชีย จากการประเมินมหาวิทยาลัยโลกโดย QS World University Rankings : 2010 (เชียงใหม่นิวส์ : ออนไลน์) ดังนั้น กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพและชีวการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงถือว่าเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทั้งในระดับประเทศและในระดับภูมิภาคเอเชีย

คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ตั้งอยู่เลขที่ 110 ถนนอินทวโรธ ตำบลศรีภูมิ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ได้จัดตั้งขึ้นโดยคณะแพทยศาสตร์ โดยเริ่มตั้งแต่เป็นภาควิชา

เทคนิคการแพทย์ เมื่อปี พ.ศ. 2510 และโครงการจัดตั้งคณะฯ ได้รับอนุมัติให้เป็นคณะเทคนิคการแพทย์ในปี พ.ศ. 2512 ปัจจุบันคณะเทคนิคการแพทย์แบ่งส่วนราชการเป็น สำนักงานเลขานุการ ภาควิชาเทคนิคการแพทย์ ภาควิชารังสีเทคนิค ภาควิชากิจกรรมบำบัด และภาควิชากายภาพบำบัด เปิดการเรียนการสอนมีทั้งในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา (คณะเทคนิคการแพทย์: ออนไลน์) ข้อมูลจากหน่วยบริหารงานบุคคลคณะเทคนิคการแพทย์ พบว่า อัตราการลาออกของบุคลากรคณะฯ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่อัตราร้อยละ 1.86 ซึ่งถือว่าเป็นอัตราที่ไม่สูงมากนัก มีเพียงปี พ.ศ. 2552 เท่านั้นที่มีอัตราการลาออกที่สูง คืออัตราร้อยละ 4.35 ซึ่งมีสาเหตุมาจากการที่มีบุคลากรเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดจำนวนหลายท่านนั่นเอง แต่เมื่อรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน พบว่า มีจำนวนบุคลากรที่ลาออกรวมถึงเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดทั้งหมด 35 คน โดยจำแนกเป็นผู้ลาออกสายวิชาการหรืออาจารย์จำนวน 8 คน และจำนวนผู้ลาออกสายสนับสนุนและปฏิบัติการจำนวน 27 คน โดยให้เหตุผลในการลาออก คือ เพื่อไปประกอบอาชีพอื่นเป็นสาเหตุที่มากที่สุด และเหตุผลเพื่อไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเป็นสาเหตุที่รองลงมา (หน่วยบริหารงานบุคคล งานบริหารทั่วไป สำนักงานคณะเทคนิคการแพทย์, 2554: เพิ่มข้อมูลบุคลากร) เมื่อเปรียบเทียบจำนวนผู้ลาออกสายสนับสนุนและปฏิบัติการกับผู้ลาออกสายวิชาการ พบว่า ผู้ลาออกสายสนับสนุนและปฏิบัติการมีมากกว่าผู้ลาออกสายวิชาการกว่า 3 เท่า ทั้งที่จำนวนบุคลากรของคณะทั้งสองสายงานมีอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่า บุคลากรของคณะเทคนิคการแพทย์ในสายสนับสนุนและปฏิบัติการ อาจมีความสุขหรือมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ต่ำกว่าบุคลากรในสายวิชาการก็เป็นได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานเพื่อให้บุคลากรของคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้มีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในโอกาสต่อไป

นิยามศัพท์

คุณภาพชีวิตการทำงาน หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ภายใต้องค์ประกอบและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และมีความมั่นคงในชีวิตการทำงาน

บุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ หมายถึง ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (สายวิชาการ สายปฏิบัติการ และสายธุรการ) พนักงานมหาวิทยาลัย-พนักงานปฏิบัติการ พนักงานมหาวิทยาลัย-พนักงานวิชาการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานส่วนงาน โดยอยู่ในสังกัดคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่